

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Το πρόβλημα της Κ.Α. είναι τα υψηλά και ταχύτατα αυξανόμενα ελλείμματα των Ταμείων. Το πρόβλημα εντοπίζεται προς το παρόν με έμφαση κυρίως στο ΙΚΑ, το ΝΑΤ και το ΤΑΤ, αλλά αναμένεται ότι θα επεκταθεί στο μέλλον και σε άλλα Ταμεία.

Μπορεί εύκολα να διαπιστωθεί ότι σήμερα κανένα σχεδόν Ταμείο δεν στηρίζεται, μακροχρόνια, σε υγιείς ασφαλιστικές ανταποδοτικές βάσεις. Ακόμη και τα λεγόμενα "ισχυρά" Ταμεία συγκαλύπτουν την ελλειμματικότητά τους είτε με έναν πολύ υψηλό κοινωνικό πόρο, είτε με την "αυτασφάλιση", την κάλυψη δηλαδή των ελλειμμάτων του Ταμείου από τον εργοδότη. Η εξέλιξη των ελλειμμάτων προκαλεί διόγκωση των δανειακών τους αναγκών και θα οδηγήσει στα επόμενα χρόνια και σε δυσκολία εξεύρεσης πόρων για την εκπλήρωση της αποστολής τους, αλλά κυρίως σε αυξανόμενες δεσμεύσεις στην μακροοικονομική πολιτική. Εάν τα ελλείμματα δεν μειωθούν τότε η διάθεση πόρων για την πληρωμή συντάξεων θα αποτελέσει μιά από τις κύριες τροχοπέδες στην ανάπτυξη της οικονομίας της χώρας στην δεκαετία του '90.

Ορισμένα στοιχεία δίνουν ανάγλυφα το πρόβλημα των ελλειμμάτων των Ταμείων σήμερα καθώς και τις προοπτικές εξέλιξής τους.

- α) Για το 1987 το ΝΑΤ και το ΙΚΑ θα απορροφήσουν πάνω από τα 3/4 των πόρων που θα διατεθούν από το πιστωτικό σύστημα για το σύνολο των 53 ΔΕΚΟ.
- β) Το συνολικό καθαρό έλλειμμα (χωρίς τα χρεωλύσια) του ΙΚΑ και του ΝΑΤ υπολογίζεται να φθάσει το 1987 σε 100 δισ. δρχ. περίπου (1,6% του ΑΕΠ). Εάν δεν ληφθούν μέτρα, αλλά και δεν επιδεινωθεί η σημερινή κατάσταση με νέες "παροχές" ή από εξωγενείς παράγοντες, το έλλειμμα θα φθάσει το 1991, (σε τιμές 1987) σύμφωνα με ορισμένους υπολογισμούς, στα 200 δισ. δρχ. περίπου (2,9% του ΑΕΠ).

Σαν κυριώτερες αιτίες που οδήγησαν στην κατάσταση αυτή και που κινδυνεύουν να την επιδεινώσουν και στα επόμενα χρόνια, θα μπορούσαν να αναφερθούν :

- α) Η σημαντική αύξηση του αριθμού των συνταξιούχων σε σχέση με τους ασφαλισμένους, που οφείλεται τόσο στη δημογραφική διάρθρωση του πληθυσμού (και είναι φαινόμενο διεθνές) όσο και σε ειδικότερους λόγους όπως η κρίση της ναυτιλίας, η ανεργία, η μείωση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης κλπ.

Σχετικά με τη δημογραφική εξέλιξη (γήρανση) του πληθυσμού μια πρόσφατη μελέτη έδειξε ότι το ποσοστό των ατόμων άνω των 65 ετών σε σχέση με το σύνολο του ενεργού πληθυσμού (15 έως 64 ετών) αναμένεται να αυξηθεί από 18,9% το 1981 σε 23,4% το 2000.

Άρα για κάθε εργαζόμενο το 2000 θα αντιστοιχούν περισσότεροι συνταξιούχοι από ότι το 1985.

- β) Η εισφοροδιαφυγή που γίνεται προσπάθεια να περιοριστεί με κάθε τρόπο.
- γ) Η αύξηση των παροχών (π.χ. κατώτατες συντάξεις) καθώς και η μείωση των προϋποθέσεων συνταξιοδότησης (όριο ηλικίας, πραγματικός χρόνος υπηρεσίας κλπ) κάτω από την πίεση ομάδων εργαζομένων.
- δ) Η υπερβολική υπαγωγή κατηγοριών εργαζομένων στα Βαρέα και Ανθυγιεινά (οι μισοί ασφαλισμένοι του ΙΚΑ υπάγονται στην κατηγορία αυτή) καθώς και η συχνά καταχρηστική χορήγηση συντάξεων αναπηρίας.

Ειδικότερα για τα δύο πιο ελλειμματικά Ταμεία το ΙΚΑ το ΝΑΤ και το ΤΑΤ η κατάσταση εμφανίζεται ως εξής :

ΙΚΑ : Ο αριθμός συνταξιούχων για το 1987 ανέρχεται σε 535.000 έναντι 505.000 το 1986.

Η σχέση ασφαλισμένων προς συνταξιούχους συνεχώς χειροτε-
ρεύει : 1975 : 4,15, 1981 : 4,03, 1986 : 3,45.

Γιά τα επόμενα χρόνια αναμένεται σαν πιο πιθανή μία μέση
αύξηση των ασφαλισμένων κατά 2,5% περίπου το χρόνο και
των συνταξιούχων κατά 5,3% περίπου.

Η μέση σύνταξη αυξήθηκε από το 1986 σε σχέση με το 1980
σε σταθερές τιμές κατά 27,5% ενώ η κατώτατη σύνταξη κατά
48,2%.

Γιά το 1987 το ΙΚΑ επιχορηγήθηκε από τον τακτικό προϋπο-
λογισμό με 57 δισ. δρχ. (περίπου 8000 δρχ. το μήνα ανά
συνταξιούχο).

Το συνολικό καθαρό έλλειμμα του ΙΚΑ ανάμενεται
να φθάσει γιά το 1987 σε 67 δισ. δρχ. περίπου.

NAT : Το NAT έχει 40.000 περίπου συνταξιούχους και
περίπου ισάριθμους ασφαλισμένους.

Η σχέση ασφαλισμένων προς συνταξιούχους μειώνεται ραγ-
δαία από 3,3 το 1978 σε 1 το 1987. Η σημερινή σχέση
είναι απαγορευτική γιά την ομαλή λειτουργία ενός Ταμείου.

Οι κυριώτερες αιτίες της κατάστασης αυτής είναι η σοβαρή
κρίση της ναυτιλίας που περιορίζει σημαντικά τον αριθμό
των ασφαλισμένων ναυτικών και οι ιδιαίτερα ευνοϊκές
προϋποθέσεις συνταξιοδότησης.

Σήμερα η συνταξιοδότηση γίνεται κατά μέσον όρο στα 52
χρόνια με 13-15 χρόνια πραγματικής υπηρεσίας.

Το έλλειμμα του Ταμείου εμφανίσθηκε στα μέσα του 1985.
Το 1986 έφθασε τα 22 δισ. δρχ. ενώ γιά το 1987 προβλέ-
πεται να φθάσει τα 33 δισ. δρχ. περίπου (μαζύ με το
Ταμείο περίθαλψης ΚΑΑΝ).

Τέλος το ΤΑΤ με 9500 συνταξιούχους και 22000 ασφαλι-
σμένους παρουσιάζει γιά το 1987 συνολικό έλλειμμα 1,2 δισ.δρχ.περίπου.